

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 607/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 14Csp/31/2020 z 29. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 27. marca 2020 domáhal proti žalovanému zaplatať sumu 1 642 eur s príslušenstvom z titulu odstúpenia od zmluvy o zájazde z dôvodu pandemickej situácie. Okresný súd uznesením č. k. 14Csp/31/2020 z 20. decembra 2021 z dôvodu späťvzatia žaloby (žalovaný počas konania žalovanú sumu zaplatil) konanie zastavil a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 252,17 eur pozostávajúcej z letenky letu z Košíc do Viedne (155,27 eur), nákladov na cestu vlakom IC z Bratislavy do Košíc

(24,90 eur), nákladov na ubytovanie (70 eur) a náhrady cestovného lístka na prepravu MHD (2,00 eur). Vyšší súdny úradník okresného súdu (ďalej len „VSÚ“) uznesením č. k. 14Csp/31/2020 z 19. apríla 2022 zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 16,96 eur s odôvodnením, že pojednávanie sa uskutočnilo 11. októbra 2021 o 12.30 h, a teda sťažovateľ mohol využiť ranný spoj na dostavenie sa na pojednávanie. Nepovažoval teda využitie leteckej prepravy a vlaku IC za účelne vynaložený náklad, a tak sťažovateľovi podľa § 73 ods. 2 druhej vety vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov priznal náhradu cestovných nákladov za jeho účasť na pojednávaní ako pri cestovaní verejným hromadným dopravným prostriedkom podľa zistenej tarify v sume dvakrát po 7,48 eur za cestu na pojednávanie a späť a za lístok na prepravu MHD v sume 2,00 eur.

4. Sudca okresného súdu na základe podanej sťažnosti sťažovateľa namietaným uznesením zmenil uznesenie VSÚ a zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 17,86 eur s odôvodnením, že VSÚ pri nepriznaní uplatnených trov z dôvodu ich neúčelnosti postupoval správne, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, no opomenul skutočnosť, že sťažovateľ sa musel prepraviť z vlakovej stanice na okresný súd a späť na pojednávanie (tarifa za cestovný lístok na prepravu MHD u osoby ZŤP v sume dvakrát po 0,45 eur).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd sa v namietanom uznesení nevysporiadal s jeho argumentáciou. Podľa jeho názoru spôsob interpretácie, akú zvolil okresný súd tým, že mu nepriznal náhradu trov konania spojenú s cestovnými nákladmi a výdavkami na ubytovanie v skutočne vynaloženej výške, nesie známky svojvôle. Podľa názoru sťažovateľa s poukazom na jeho nepriaznivý zdravotný stav nebolo možné, aby na cestu na pojednávanie využil prostriedok verejnej hromadnej dopravy druhej triedy. Vzďialenosť medzi jeho bydliskom (Košice) a okresným súdom (Bratislava) je 450 km, čo predstavuje 6 hodín cesty. Sťažovateľ by tak musel absolvovať cestu na pojednávanie a späť v rozsahu 12 hodín a 900 km počas jedného dňa. Spôsob leteckej dopravy, ktorú zvolil na cestu na pojednávanie, odôvodnil aj nepriaznivou pandemickou situáciou v Slovenskej republike s poukazom na čo najmenšiu mieru možnosti nákazy. Uvedené dôvody mal okresný súd vyhodnotiť ako dôvody hodné osobitného zreteľa a priznať mu náhradu trov konania v uplatnenej výške.

6. Sťažovateľ tiež poukázal na rozhodnutia v obdobných veciach týkajúcich sa jeho osoby, kde sudy pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania v súvislosti s cestovnými nákladmi jeho návrhu vyhovel. Tiež podotýka, že náklady použité pri leteckej preprave sú takmer identické s cestovnými nákladmi pri použití osobného motorového vozidla.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

8. Ústavný súd v súlade so svojou stabilnou judikatúrou v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integračnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie (II. ÚS 56/05, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska).

9. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd (aj vo svojej doterajšej judikatúre) zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepriateho formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

10. Podstata námietok sťažovateľa je založená na jeho tvrdení o nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti namietaného uznesenia, ktoré považuje za nesprávne, arbitrárne a výklad relevantných právnych noriem zo strany okresného súdu považuje za ústavne nekonformný. V konkrétnych súvislostiach je sťažnostná argumentácia sťažovateľa založená na jeho nespokojnosti s rozhodnutím okresného súdu o výške náhrady trov konania, ktoré si sťažovateľ ako úspešná strana konania uplatnil s poukazom na jeho nepriaznivý zdravotný stav a pandemickú situáciu.

11. Pri rozhodovaní okresného súdu o výške náhrady trov konania bola spornou účelnosť a hospodárnosť vynaložených nákladov na cestovanie a ubytovanie.

12. Ústavný súd v okolnostiach daného prípadu po oboznámení sa s namietaným uznesením okresného súdu, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti s uznesením VSÚ (IV. ÚS 350/09), nezistil žiadny dôvod na záver, že by boli procesnoprávne normy zo strany okresného súdu aplikované ústavne nekonformným spôsobom alebo príliš formalisticky.

13. Z namietaného uznesenia sudcu okresného súdu v spojení s uznesením VSÚ je zrejmé, že okresný súd pri posúdení účelnosti, hospodárnosti a efektívnosti vynaložených nákladov v konaní vychádzal zo skutočnosti, že termín pojednávania vo veci sťažovateľa bol nariadený na 11. október 2021 o 12.30 h, a tak mal sťažovateľ možnosť dostaviť sa na pojednávanie spôsobom, ktorý by si nevyžadoval zvýšenú potrebu nákladov (možnosť využitia ranného spoja). Podľa názoru ústavného súdu okresný súd dostatočne odôvodnil, prečo uplatnenú náhradu trov konania v požadovanej výške a rozsahu sťažovateľovi nepriznal.

14. K námietke sťažovateľa o tom, že okresné súdy mu v obdobných prípadoch vyhoveľi, ústavný súd uvádza, že z príloh, ktoré sťažovateľ pripojil k ústavnej sťažnosti (uznesenie Okresného súdu Bratislava III č. k. 44Cpr/28/2017 z 30. októbra 2020 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 15Csp/57/2017 zo 16. septembra 2022), vyplýva, že sťažovateľ si v uvedených konaniach v jednom z nich uplatnil náhradu trov konania spojenú s cestovnými nákladmi, keď sa na pojednávanie dostavil osobným motorovým vozidlom, a v druhom prípade, keď sa na pojednávanie dostavil osobným motorovým vozidlom a aj prostredníctvom leteckej prepravy. Súdy v oboch prípadoch sťažovateľovi priznali náhradu trov konania súvisiacu s cestovnými nákladmi pri dostavení sa na pojednávania osobným motorovým vozidlom. V prípade uplatnenej náhrady trov konania spojenej s cestovnými nákladmi za leteckú prepravu súd sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože tieto výdavky nepovažoval za účelne vynaložené a sťažovateľ si mohol zvoliť iný spôsob prepravy.

15. V oboch uvedených prípadoch, ako aj v posudzovanom prípade sťažovateľ poukazoval na jeho nepriaznivý zdravotný stav a pandemickú situáciu. Uvedené súdy mu v oboch prípadoch na základe uvedených skutočností vyhoveľi. V posudzovanom prípade sa však sťažovateľ na pojednávanie nedostavil prostredníctvom osobného motorového vozidla. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľa o využití leteckej prepravy z dôvodu minimalizovania možnosti nákazy vníma ako nepresvedčivú. Sťažovateľ mohol minimalizovať možnosť nákazy práve využitím osobného motorového vozidla, čo by mohol vyhodnotiť okresný súd s poukazom na už uvedené s najväčšou pravdepodobnosťou v jeho prospech.

16. Ústavný súd zároveň podotýka, že nie je v pozícii, aby prehodnocoval rozhodnutia všeobecných súdov o účelnosti a hospodárnosti uplatnených či priznaných trov konania. Argumentácia sťažovateľa nemôže byť v princípe úspešná, pretože ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o výške trov konania. Úlohou ústavného súdu je identifikovať extrémne vybočenia z medzí interpretácie a aplikácie práva všeobecnými súdmi.

17. Ústavný súd konštatuje, že súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľovi nevykazuje nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces či odopretia prístupu k súdu. Súd vysvetlil svoje rozhodnutie a z ústavnoprávneho hľadiska nie je v tomto prípade dôvod na prehodnocovanie jeho záverov a ktoré nie sú ústavne neudržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o ústavnej nekonformnosti namietaného uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom (I. ÚS 204/2010).

18. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu